

СТАНОВЛЕННЯ ОНТОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ДО ІСТИНИ В АНТИЧНІЙ ФІЛОСОФІЇ

Будз Г.І.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Досліджено особливості становлення онтологічного підходу до істини в античній філософії. Онтологічний підхід до істини в античній філософії ґрунтується на ідеї божественного походження істини та першооснови буття, раціональності та одушевленості космосу, тотожності мислення і буття, поваги до розуму і мудрості. Для античних мислителів істина існує у бутті незалежно від пізнавальної діяльності суб'єкта.

Ключові слова: істина, онтологічний підхід до істини, антична філософія, дуалізм, буття, мислення.

Постановка проблеми. В історії філософії та гносеології актуальним питанням є особливості формування поняття істини та пошук методологічних основ класифікації концепцій істини, бо від принципів класифікації істини залежить подальший аналіз історико-філософського дослідження.

Для розуміння особливостей істини та розуміння її специфіки є важливим вивчення становлення проблеми істини в історико-філософському сенсі, зокрема в античності, оскільки в ній закладаються основи для онтологічного та епістемологічного підходів до розуміння істини. Тому вивчення специфіки становлення поняття істини в античності є важливим для розуміння сутності істини у подальших періодах розвитку філософії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі проблема становлення істини та класифікації підходів до неї розглядається переважно у філософсько-теоретичному контексті в межах методології та гносеології. Такі дослідники, як Вергауен Р.М.А., Зайцев Є.А. [1], Воленський Я. [17, с. 356], Левін Г.Д. [7, с. 50], Соболева М.Є. [12], Сцайф Я. та Ендерс М. [16, с. 10] обґрунтовують методологічну позицію, відповідно до якої пропонують класифікувати концепції істини на основі онтологічного та епістемологічного підходів, які суттєво відрізняються співставленням мови та світу, ролі суб'єкта у пізнавальному процесі. Методологія, яка осмислює істину на основі онтологічного та епістемологічного підходів, є доцільною з історико-філософської точки зору, оскільки в історії філософії спостерігається специфіка співвідношення мислення і буття, людини і світу, які були започатковані в античній філософії. Саме мислителі античності заклали підґрунтя для розрізнення істини в онтологічному та епістемологічному сенсі.

Онтологічність підходу до істини в античній філософії відмічає колектив таких авторів, як Горан В.Н., Вольф М.Н., Берестов І.В., які вважають, що особливістю античної філософії є «...об'єктивізм як характеристика вже гносеологічної позиції... націленість на отримання об'єктивно-істинних знань про реальність...» [11, с. 31].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Вергауен Р.М.А., Зайцев Є.А. [1], Воленський Я. [17, с. 356], Левін Г.Д. [7, с. 50], Соболева М.Є. [12], Сцайф Я. та Ендерс М. [16, с. 10] обґрунтовують загальні особливості класифікації істини на онтологічні та епістемологічні, але не досліджують їх становлення в історико-філософському контексті. Тому розгляд особливостей онтологічного підходу до істини в античній філософії перебуває на стадії наукового аналізу, яка потребує пошуку світоглядних та методологічних принципів, на основі яких античні філософи розглядають проблему істини.

У цьому контексті Горан В.Н., Вольф М.Н., Берестов І.В. у цілому зазначають специфічність античної філософії полягає у тому, що у ній «...роль... фундаменту відводилася... онтології. У цьому... полягала... особливість античного способу філософ-

ствування, яка названа... онтологізмом» [11, с. 31], проте вони не досліджують світоглядні особливості онтологічного підходу до проблеми істини та його значення для подальшого тлумачення істини в античній філософії.

Доброхотов А.Л. зазначає загальні особливості формування античної філософії та вказує, що у «...перших кроках філософського мислення позначилася важлива особливість поняття буття – його тісний зв'язок з поняттям істини (і, отже, мислення) і тісний... зв'язок із поняттям добра» [3, с. 7], де «...поняття «думка», «істина» і «буття» тісно зв'язані між собою в уявленні античних філософів» [4, с. 200]. Проте дослідник більше акцентує увагу на категорії буття, а не істини, яка також є важливою проблемою у філософії античності.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є аналіз світоглядних та методологічних основ формування онтологічного підходу до істини, який засновується в античній філософії.

Виклад основного матеріалу. У контексті онтологічного тлумачення істини цікавим є той факт, що у грецькій мові істина пояснюється як справжнє, істинне буття, дійсно існуюче буття, яке позначається терміном *ὄντως*. Етимологічний зміст поняття *ὄντως* означає дійсно, насправді, по істині, досконало. Виходячи із етимології, поняття істини (*ἀλήθεια*) з грецької означає істина, правда, справедливість, дійсність, істинний стан справ, істинний, правильний спосіб, правдивість, щирість, можна побачити певну аналогію до поняття *ὄντως* як дійсного, справжнього буття. У розумінні істини як «алетей» чітко спостерігається онтологічний аспект істинності.

У такому аспекті для античних греків поняття «бути» та «буття» означає існувати насправді, по істині, досконало. Буття – це те, що є насправді, істинне буття. Значення поняття «буття» як істинного буття свідчить про перевагу онтологічного підходу до інтерпретації істини у давньогрецькій філософії.

У такому аспекті стають більш зрозумілими концепції елейців, Платона, неоплатоніків, які стверджують про існування Єдиного буття, яке за своєю сутністю змістом є буття вищих цінностей та сутностей – істини, краси та блага. У такому ракурсі у розумінні греків буття являє собою буття абсолюту, який отожднюється із буттям добра та буттям істини.

Істинність буття, космосу засновується на тому, що вони є творінням богів, у них проявляються раціональні божественні сили. Якщо космос є творінням богів, то він є справжнім, дійсним, істинним буттям, а буття є тотожним до істини. Внаслідок цього розвивається натурфілософська ідея першопочаткової істинності буття, а також обґрунтовується формула «буття речей по істині», що вказує на перевагу онтологічного підходу до істини в античній ментальності.

Давньогрецькі філософи розвивають онтологічне розуміння істини, оскільки ведуть мову про існування явищ «по істині», які існують незалежно від пізнавальної діяльності суб'єкта. Наприклад, у Платона

істина пригадується, але не доводиться, бо вона притаманна не людському розуму, а космічному логосу.

Для онтологічного підходу характерним є те, що істина дана людині безпосередньо. Такою вона є у вченнях Сократа та Платона, яку тільки необхідно пригадувати діалектичним шляхом. Онтологічна істина має також божественне походження, наприклад, у поглядах Платона. Крім цього, онтологічна істина прив'язується до властивостей буття, наприклад, в Аристотеля такими умовами істинності є існування речей і володіння речами властивостями у конкретному часі.

З точки зору Доброхотова А.Л., Парменід «... знаходить магичну ідею, яка поєднує в собі всі три елементи («думка», «істина» і «буття»). Він заявляє, що існує тільки буття, а небуття немає зовсім» [4, с. 201]. Таким чином, започатковується онтологічний підхід до осмислення істини, який пов'язує істину із реальним буттям речей, де «...Істина, Aletheia – це і є якраз те, що являє собою емаї (буття)» [6, с. 274]. Це означає, що в елеатів «буттєвість є відповідність істині, тобто справжнє буття істинне, а істина завжди буттєвісна» [6, с. 275]. Тут елейська істина тотожна до буття, а істинними є ті знання, у яких виражаються дійсні якості буття, а це вказує на онтологічне розуміння істини.

Онтологічний підхід до істини в античному мисленні започатковується у міфологічній традиції, яка розвиває ідеї раціональності буття та тотожності божественного буття та розуму. У давньогрецькій міфології поступово розвиваються онтологічні аспекти істинності та раціональності світу.

Однією з ідей, на основі якої формується онтологічний аспект істини, є ідея поваги до розуму і мудрості. Чанишев А.М. зазначає, що вже «...в гомерівському епосі можна побачити... прославлення розумності» [15, с. 106]. Подібне міркування висловлює Лосев О.Ф., який відмічає, що «...мудрість... є кардинальною добротністю гомерівської епохи...» [8, с. 212].

Повага до мудрості у міфологічному світогляді розвивається на тій основі, що боги за своєю суттю є раціональними істотами і володіють найвищим ступенем мудрості. Людська мудрість, навіть рівня мудреців, набагато нижча від божественної мудрості. Лосев О.Ф. вважає, що у світогляді греків «бог є... абсолютне знання і мудрість... Те, що у бутті... найбільш знає... є вічне, ідеальне, абсолютне, те і є, на думку греків, боги» [8, с. 366]. У гомерівському баченні боги оцінюються як «...істоти розумні і розумно-вольові...» [8, с. 385]. За Платоном, «із богів ніхто не займається філософією... оскільки боги і так уже мудрі...» [10, с. 113-114].

Онтологічний зміст істини та раціональності розгортається на основі ідеї загальної одушевленості космосу. Антична грецька філософія широко використовує тезу про одушевленість буття, яке водночас є живим і розумним. Одушевленість та раціональність явищ буття засновується на основі концепції поліанімізму, відповідно до якої боги, люди та тварини наділені духовними здатностями, а «...богам і людям притаманні всі... види духовності...» [15, с. 106].

Ідея загальної одушевленості буття (панпсіхізм та поліанімізм) властива для поглядів іонійських мислителів. Вони вважають, що космос за своєю суттю має божественний, раціональний, духовний вимір, а істоти, що його населяють, є духовними і раціональними. З точки зору Трубецького С. М., у світогляді іонійців «...все є одушевленим...» [13, с. 146].

Онтологічний аспект істинності розвивається також на основі концепції логосу, як тотожності мислення і буття. Ідея божественного логосу є важливою для розуміння онтологічного змісту істини, яка формується в античній ментальності. Логос тлумачиться як такий, який є одночасно словом,

мисленням і буттям цього мислення. Особливість ототожнення буття та мислення у давньогрецькій ментальності полягає у тому, що мислення тісно пов'язане із філософським поняттям логосу, який розуміється водночас як такий, який має онтологічний та гносеологічний зміст.

Онтологічний вимір істини формується також у контексті ідеї раціональності космосу, яка має трансцендентний вимір, бо істина першопочатково осмислюється як божественний першоприцип буття. У такому ракурсі істина та раціональність не є ініціативою людини. Вони є онтологічними властивостями і першопочатково притаманні буттю, а згодом переносяться на людину. У такому аспекті в античній філософії розвиваються засади онтологічного тлумачення істини, яку необхідно пізнавати не у своєму розумі, а виявляти у бутті.

Істина за своєю суттю вбудована у структуру буття як вихідний божественний принцип, який створює і впорядковує буття. Тому буття має раціональний порядок, підпорядковане божественній мудрості, космічному логосу. Вже у поглядах Гесіода спостерігається зростання раціонального космічного порядку, який пов'язується із генеалогією богів. Гесіод вказує на те, що першою дружиною Зевса стала «...Метіда-Премудрість; Найбільше всього вона знає між всіма людьми і богами» [2, с. 47]. Таким чином, Метіда, як Премудрість, разом із Зевсом є основою світобудови. Метіді «...премудрості дітей призначено було народити... Афіну спершу... Рівну силою і мудрою породою батьку Громовержцю...» [2, с. 47]. У своїх творах Гесіод надає богам характеристику мудрості, вживаючи такі вислови, як-от: «Зевса... всемудрого» [2, с. 29], [2, с. 39], «мудрої Афіни» [2, с. 30].

Трубецького С. М. зазначає, що у грецькій міфології «Зевс є бог одухотворений і розумний... Він бере собі дружинами Розум, Пам'ять, Законність...» [13, с. 64]. Таким чином, у міфологічному світогляді формується ідея раціонального світопорядку, справедливості і гармонії світу.

Драч Г.В. вважає, що у Гесіода в «Теогонії» теокосмогонія тлумачиться як «...раціональне осмислення світу...», яке руйнує міф [6, с. 73]. Чанишев А.М. стверджує, що у «...міфологічній антропоморфній формі проводиться та думка, що Зевс – вершина світобудови... промислитель» [15, с. 112]. Отже, на основі ідеї про розумність верховних богів у міфології відбувається становлення ідеї раціональності космосу, його впорядкованості. Ці особливості становлення раціональності ми обґрунтовуємо докладніше в одній із наукових праць, де вважаємо, що антична міфологія заснована на поклонінні розуму, про що свідчить образ Аполлона та Афіни як найважливіших богів античної міфології. З точки зору Доддса Е.Р., ірраціональний, неупорядкований, хаотичний світ «...завдяки діяльності Афіни стає новим світом раціональної справедливості» [5, с. 67].

Антична міфологія створює засади для ідеї про раціональність буття, яке впорядковане відповідно до божественного розуму. Раціональність буття можлива тому, що боги, як його причини, є розумними. Людина теж тлумачиться як розумна істота, але її розум недосконалий для пізнання всієї глибини буття, хоча людський розум є похідним від богів. Наприклад, Сократ вважає, що «вищим проявом божественної турботи про людей є розумність людини» [9, с. 27].

Традиція онтологічного походження людських знань, мудрості та істини має міфологічне підґрунтя, відповідно до якого істина належить богам. Так, наприклад, за Гесіодом, Олімпійські Музи володіють істиною, вміють «...говорити істину» [14, с. 34]. Максим Тирський переказує легенду, що Еліменід, «...заснувши... глибоким сном... зустрівся... у сні

з богами, слухав речі богів і [спілкувався] з Істиною (Αλήθεια) і Правдою (Δίκη)» [14, с. 77]. Тут істина і правда – це божественні сутності, які мають онтологічний зміст, існують до людського пізнання, є трансцендентними і незалежними від людського пізнання.

Онтологічний вимір істини формується також у контексті питання про першооснову буття, яка пояснюється як така, яка має божественне походження. Інтерпретація натурфілософських першопочатків у давньогрецькій філософії має зв'язок із міфологією, який засновується, на наш погляд, на тому, що божества ототожнюються із матеріальними стихіями. Натурфілософські першооснови буття (вогнь, вода, повітря, земля) – це не суто матеріальні початки. У контексті античної міфології ці матеріальні першооснови є символами космогонічних божеств та стихій. Тому натурфілософія іонійців тісно зв'язана із міфологічною традицією, яка перемислена у контексті поняття субстанції.

Погоджуємось із думкою Чанишева А.М., що форма іонійської філософії вже є раціональною, бо «...вода, земля, повітря, вогнь, логос, необхідність – все це уже деміфологізовані образи, які вступили на грань понять» [15, с. 125]. Але у давньогрецькій філософії міфологічні та філософські картини світу ще тісно поєднані. Наприклад, фізична картина світу Парменіда, яка отримується «шляхом гадки», є ще міфологічною, оскільки у ній мова йде про космічні стихії і божественні початки буття, а саме «... про вогнь (світло) і землю (темряву). У фізичній картині уявного світу велику роль... (Парменід) надає Афродіті і її сину Еросу» [15, с. 154].

У цьому сенсі Чанишев А.М. вважає, що «вода Фалеса, повітря Анаксимена, вогнь Геракліта... апейрон Анаксимандра були не тільки фізичними явищами, але... несли у собі... надфізичний аспект» [15, с. 148]. Ці матеріальні початки мали космогонічний зміст для іонійських натурфілософів, мали божественні ознаки. Вода як першопричина буття отримує характеристики бога (Посейдона), який на матеріальному рівні ототожнюється із нею як космічною стихією. Такі міркування про першопочатки буття є важливим для розуміння онтологічного дуалізму буття як видимого і невидимого, уявного (хибного) і справжнього (істинного).

Античні філософи, інтерпретуючи першопочаток буття, надають йому божественні якості такі, якот: вічність, безкінечність, незнищимість, раціональність, порядок, міра, гармонія, об'єктивний закон світобудови, абсолютна істинність. Ідея першопочатку буття в античних філософів розвивається у контексті міфологічної традиції і ототожнюється із божественною сутністю. Але першопочаток, який ототожнюється із божеством, стає абсолютним принципом формування буття, стає істиною буття. У цьому аспекті першопочаток та істина ототожнюються, тому істина отримує онтологічний зміст.

Онтологічний зміст істини, яка належить буттю, свідчить також про трансценденталізм істини, про що більш докладно буде розглянуто у другому розділі. Істина у контексті трансценденталізму – це частина божественного буття, а не людського розуму. Вона ототожнюється із божественним буттям. Тому бог тотожний до першооснови та істини, і, навпаки, істина тотожна до бога та першооснови.

Натурфілософи ототожнюють першопричини із божественними сутностями. Тому їх твердження про те, що в основі буття є матеріальні основи (вогнь, вода, повітря, земля), слід розуміти також як те, що в основі буття є боги, яким, як невидимим сутностям, у бутті відповідають видимі матеріальні стихії.

Внаслідок цього першим натурфілософським ідеям властиве аксіоматичне осягнення істини. Воно забезпечується через ототожнення матеріальних причин із божественними сутностями. Аксіоматичність натурфі-

лософських понять є наслідком їх божественного статусу, де кожному поняттю (необхідність, вогнь, вода) приписується значення відповідного божества.

У контексті онтологічного пріоритету істини слід тлумачити проблему істини також в Аристотеля, в якого істина має переважно онтологічне розуміння, оскільки основним критерієм, який визначає істинність судження про речі у контексті «Метафізики», є час. Істина у поглядах Аристотеля є метафізичною, трансцендентною, тією, яка залежить від умов буття.

Онтологічний вимір істинності в античній філософії ґрунтується також на ідеї онтологічного дуалізму світу, оскільки у грецькій міфології та натурфілософії розвивається ідея співіснування двох вимірів буття – видимого та невидимого. Видиме буття – це конкретна матеріальна стихія, яка сприймається відчуттями, а невидиме – це боги, які відповідають кожній стихії та пізнаються тільки розумом. Відповідно у натурфілософії видимий аспект буття – це матеріальні стихії, які дані у чуттовому досвіді, а невидимий – це божественний, той, який пізнається раціонально (космічний логос, нус, любов і ворожнеча, число, атоми, необхідність, гармонія, міра, бог, єдине, ідея, форма).

Вирішальне значення для розуміння сутності речей має невидимий світ, який пізнається розумом. Істинне знання про світ може бути отримане тільки розумом, який проникає у світ божественних сутностей. Істиною першопочатково володіє божественне буття. Внаслідок цього розгортається раціоналістичне осмислення буття, бо розум – це єдиний надійний спосіб осягнення істини, яка є божественною, а отже, онтологічною. Таким чином, становлення онтологічного підходу до істини відбувається також через обґрунтування необхідності раціоналістичного підходу до пізнання буття, яке також є розумним, істинним, божественним.

Висновки і пропозиції. Давньогрецька філософія покладає божественну мудрість у бутті як першоприцип, який має трансцендентний зміст. Внаслідок цього істина, як результат мудрості належить не розуму, а світу, а тому є вічною, незмінною, абсолютною, божественною, вона є божественний логос. Фактично істина та бог (божественне буття) ототожнюються, що вказує на онтологічність істини.

Істина в онтологічному аспекті є фундаментальною частиною буття, бо вона не винаходить чи доводиться людським розумом, а відкривається людині через певний метод сприйняття дійсності. За Платоном, наприклад, істина відкривається за допомогою методу діалектики, вона пригадується людиною, а якщо це так, то вона існує до того, як людський розум почав її пізнавати.

Формування епістемологічного підходу до істини можна виявити вже у контексті космоцентричного осмислення раціональності. В античних філософів розум має космоцентричний вимір. Вони висловлюють ідею раціональності буття, до якого долучається людина. Але поступово ідея ототожнення людського і божественного розуму набуває ваги у тому аспекті, що людина може пізнавати божественний космос.

Раціональність космосу і божества поступово переноситься на людину, що дає підстави для думки про тотожність космічного і людського розуму. Космоцентричний світогляд передбачає наявність космічного розуму у бутті та в людині. Із перенесенням раціональності на людину починають розвиватися елементи епістемологічного підходу до істини, де її можна пізнати людським розумом. Внаслідок раціональності космосу та ототожнення космосу і людини принцип раціональності переноситься на людину, яка може внаслідок цього пізнавати істину. У цьому аспекті першопочаткове онтологічне трактування істини внаслідок перенесення раціональності

з космосу на людину починає трансформуватись в епістемологічне трактування істини, бо розуму людини довіряється пізнання першооснов буття.

Перехід до епістемологічного тлумачення істини відбувається внаслідок того, що в античній філософії виникають ряд фундаментальних проблем, які вимагають раціоналістичної методології та раціонального доведення. Постановка цих проблем у межах давньогрецької філософії є важ-

ливим моментом становлення раціональності та можливості епістемологічного тлумачення істини. Вона започатковує тенденцію домінування раціоналізму у філософських системах, оскільки процес пізнання основ буття довіряється тільки людському розуму. Вивчення особливостей формування епістемологічного підходу до істини є важливим завданням майбутнього історико-філософського аналізу проблеми істини.

Список літератури:

1. Вергауен Р. М. А. Проблема логического отрицания у Аристотеля и Васильева / Р. М. А. Вергауен, Е. А. Зайцев // Вопросы философии. – 2004. – № 8. – С. 82-98.
2. Гесиод. Теогония / Гесиод. Полное собрание текстов; [пер. В. Вересаева]. – [вступительная статья В. Н. Ярхо; комментарии О. П. Цыбенко и В. Н. Ярхо]. – М.: Лабиринт, 2001. – С. 21-51.
3. Доброхотов А. Л. Категория бытия в классической западноевропейской философии / Александр Львович Доброхотов. – М.: Изд.-во Московского ун.-та, 1986. – 248 с.
4. Доброхотов А. Л. Возвращение метафизики, или какие действительные успехи сделала метафизика со времени Парменида / А. Л. Доброхотов // Избранное. – М.: Издательский дом «Территория будущего», 2008. – С. 199-214. – (Серия «Университетская библиотека Александра Погорельского»).
5. Доддс Э. Р. Греки и иррациональное / Эрик Робертсон Доддс; [пер. с англ., коммент. и указатель С. В. Пахомова]. – [послесл. Ф. Х. Кессиди]. – СПб.: Алетейя, 2000. – 507 с.
6. Драч Г. В. Рождение античной философии и начало антропологической проблематики / Геннадий Владимирович Драч. – М.: Гардарики, 2003. – 318 с.
7. Левин Г. Д. В споре рождается истина? / Г. Д. Левин // Вопросы философии. – 2002. – № 11. – С. 48-59.
8. Лосев А. Ф. Гомер / Алексей Фёдорович Лосев; [предисл. А. А. Тахо-Годи]. – [2-е изд., испр.]. – М.: Молодая гвардия, 2006. – 400 с. – (Жизнь замеч. людей: Сер. биограф.; Вып. 994).
9. Нерсисянц В. С. Сократ / Владик Сумбатович Нерсисянц. – М.: Наука, 1977. – 152 с.
10. Платон. Пир / Платон // Собрание сочинений в 4 т.; [пер. с древнегреч. С. К. Апта]. – [общ. ред. А. Ф. Лосева, В. Ф. Асмуса, А. А. Тахо-Годи]. – М.: Мысль, 1993. – Т. 2. – С. 81-134.
11. Раціоналізм і ірраціоналізм в античній філософії / [Горан В.Н., Вольф М.Н., Берестов І.В. і др.]. – [под. ред. В. Н. Карповича]. – Новосибирск: Изд-во СО РАН, 2010. – 396 с.
12. Соболева М. Е. Истина: свойство, оператор, событие? / М. Е. Соболева // Вопросы философии. – 2008. – № 2. – С. 117-124.
13. Трубецкой С. Н. Метафизика в Древней Греции / Сер-гей Николаевич Трубецкой; [примеч. И. И. Маханькова]. – М.: Мысль, 2010. – 589 с.
14. Фрагменты ранних греческих философов. Часть I. От эпических теокосмогоний до возникновения атомистики / [под. ред. А. В. Лебедева]. – М.: Наука, 1989. – 576 с.
15. Чанышев А.Н. Курс лекций по древней философии: учеб. пособ. [для филос. фак. и отделений ун-тов.] / Арсений Николаевич Чанышев. – М.: Высш. школа, 1981. – 374 с.
16. Szaif J. Die Geschichte des Wahrheitsbegriffs in der klassischen Antike / Jan Szaif, Markus Enders // Die Geschichte des philosophischen Begriffs der Wahrheit. – Berlin: Walter de Gruyter, 2006. – PP. 1-32.
17. Wolenski J. Aletheia in Greek thought until Aristotle / J. Wolenski // Annals of Pure and Applied Logic. – 2004. – № 127. – PP. 339-360.

Будз Г.И.

Прикарпатский национальный университет имени Василия Стефанька

СТАНОВЛЕНИЕ ОНТОЛОГИЧЕСКОГО ПОДХОДА К ИСТИНЕ В АНТИЧНОЙ ФИЛОСОФИИ

Аннотация

Исследованы особенности становления онтологического подхода к истине в античной философии. Онтологический подход к истине в античной философии основывается на идее божественного происхождения истины и первоосновы бытия, рациональности и воодушевленности космоса, тождественности мышления и бытия, уважения к уму и мудрости. Для античных мыслителей истина существует в бытии независимо от познавательной деятельности субъекта.

Ключевые слова: истина, онтологический подход к истине, античная философия, дуализм, бытие, мышление.

Budz H.I.

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

FORMATION OF THE ONTOLOGICAL APPROACH TO TRUTH IN ANCIENT PHILOSOPHY

Summary

The features of the formation of the ontological approach to truth in ancient philosophy are explored. The ontological approach to truth in ancient philosophy is based on the idea of divine origin of the truth and primordial of being, the rationality and the inspiration of the space, the identity of thinking and being, respect for mind and wisdom. For ancient philosophers the truth exists in being independently of the cognitive activity of the subject.

Keywords: truth, ontological approach to the truth, ancient philosophy, dualism, being, thinking.